

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen edukacyjnych z historii w klasie IV

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych na poziomie oceny dopuszczającej, a braki uniemożliwiają zdobywanie dalszej wiedzy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

I okres

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń*
- rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej
- potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy
- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *ojczyzna, patriotyzm*
- podaje przykłady pamiątek rodzinnych
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród
- wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice
- zna poprawną nazwę państwa polskiego
- przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (*data, tysiąclecie, wiek*)
- umieszcza daty na osi czasu
- przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie
- poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e.
- dostrzega różnice między mapą a planem
- wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski
- opisuje wygląd grodu średniowiecznego
- wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski
- charakteryzuje wygląd mnichów
- opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu
- wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”
- opisuje wygląd średniowiecznego zamku
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *rycerz, zbroja, herb, zamek*
- opisuje wygląd średniowiecznego rycerza
- wie, kim był Władysław Jagiełło
- wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego
- wie, kim był Mikołaj Kopernik

II okres

- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: *potop szwedzki, husaria, Jasna Góra*
- opisuje wygląd i uzbrojenie husarii
- wyjaśnia, w jakim celu wprowadzane są reformy państwa
- wymienia państwa, które dokonały rozbiorów
- przedstawia cel powstania kościuszkowskiego
- zna nazwisko autora hymnu państwowego
- potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu
- wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie styczniowie
- charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej
- wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada

- wskazuje na mapie obszar II RP
- przedstawia głównodowodzącego wojsk polskich w bitwie pod Warszawą
- odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej
- wskazuje na mapie Polski Gdynię
- wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”
- wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa
- opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją
- opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej
- wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej
- wie, kim był Karol Wojtyła
- podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła
- wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

I okres

- poprawnie posługuje się terminami: *dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne*
- potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych
- wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki
- dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych
- poprawnie posługuje się terminami: *tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”*
- podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych
- poprawnie posługuje się terminami: *społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia*
- przedstawia polskie symbole narodowe
- przedstawia najważniejsze święta państwowe
- wskazuje na mapie stolicę państwa
- poprawnie posługuje się terminami: *chronologia, okres p.n.e. i n.e*
- zamienia cyfry arabskie na rzymskie
- wyjaśnia, czym jest epoka historyczna
- porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie)
- samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom
- oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er
- poprawnie posługuje się terminami: *legenda, symbol,*
- odczytuje z mapy podstawowe informacje
- poprawnie posługuje się terminem: *Piastowie*
- przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego
- wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”
- wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich
- poprawnie posługuje się terminami: *misja, relikwie*
- zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025
- charakteryzuje postać św. Wojciecha
- poprawnie posługuje się terminami: *dynastia, uczta u Wierzyńka*
- zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370
- wyjaśnia powiedzenie: *Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną*
- poprawnie posługuje się terminem: *unia*
- zna wydarzenia związane z datami: 1385
- przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie
- poprawnie posługuje się terminami: *giermek, kopia, kodeks honorowy*
- zna wydarzenia związane z datami: 1410
- charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego

- wyjaśnia powiedzenie: *polegać jak na Zawiszy*
- poprawnie posługuje się terminami: *astronomia, diecezja, ekonomia*
- wyjaśnia powiedzenie: *wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię*

II okres

- poprawnie posługuje się terminami: *kanclerz, hetman, akademia*
- charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego
- poprawnie posługuje się terminami: *potop szwedzki, wielki wezyr, odsiecz*
- zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683
- wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów
- zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania
- poprawnie posługuje się terminami: *Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe*
- wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego
- wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października
- poprawnie posługuje się terminami: *konstytucja, kosynierzy*
- zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795
- charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki
- poprawnie posługuje się terminami: *emigracja, legiony*
- zna wydarzenia związane z datą: 1797
- charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego
- poprawnie posługuje się terminami: *działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie*
- zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864
- charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta
- poprawnie posługuje się terminami: *Uniwersytet Latający*
- charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie
- charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie
- wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla
- poprawnie posługuje się terminami: *I wojna światowa, Naczelnik Państwa*
- zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r.
- charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego
- poprawnie posługuje się terminami: *komunizm, bolszewicy, cud nad Wisłą*
- zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.
- poprawnie posługuje się terminami: *eksport, import, okręg przemysłowy*
- charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego
- wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego
- poprawnie posługuje się terminami: *łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi*
- zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r.
- charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego
- poprawnie posługuje się terminem: „żołnierze niezłomni”
- zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach
- charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny
- poprawnie posługuje się terminami: *konklawe, kardynał, pontyfikat*
- charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych
- poprawnie posługuje się terminami: *związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół*
- zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989
- zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę, Jerzego Popiełuszkę

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

I okres

- wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych
- wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej
- wyjaśnia, czym jest genealogia
- wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę
- wskazuje Polskę na mapie świata
- wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta
- rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo
- przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych
- podaje cezurę czasowe epok historycznych
- przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: *początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków*
- przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych
- wyjaśnia, czym jest kartografia
- wyjaśnia, czym jest skala mapy
- rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną
- wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka
- wymienia legendarnych protoplastów Mieszka
- przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu
- lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I
- opisuje bitwę pod Cedynią
- zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018
- opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów
- przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego
- wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego
- opisuje zjazd monarchów w Krakowie
- wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej
- opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów
- przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej
- charakteryzuje rycerski kodeks honorowy
- opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem
- wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec
- przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika

II okres

- zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta
- opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w.
- przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry
- wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń
- wyjaśnia powiedzenie: *Polska przedmurzem chrześcijaństwa*
- charakteryzuje sytuację państwa polskiego w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego
- charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego
- przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja
- opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego
- przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze
- opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady
- charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim
- opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego
- porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne
- wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający

- przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla
- wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej
- przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej
- wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym
- wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego
- opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego
- przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego
- opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem
- ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją
- charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego
- ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka
- opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL
- przedstawia główne postulaty „Solidarności”
- wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

I okres

- omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów
- charakteryzuje inne regiony państwa polskiego
- wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną
- wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii
- przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE
- charakteryzuje główne epoki historyczne
- przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: *początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków*
- przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych
- interpretuje i wyciąga wnioski z mapy
- charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego
- wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego
- wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej
- wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego
- charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego
- argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy
- omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy
- wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka
- przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem
- wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa

II okres

- wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną
- przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji
- wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego
- charakteryzuje program polityczno-społeczny Tadeusza Kościuszki
- wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego
- przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech
- wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona
- wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło
- ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim

- wymienia polskich laureatów Nagrody Nobla
- opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego
- ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej
- omawia wydarzenia, które miały wpływ na kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej
- wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli
- charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego
- przedstawia politykę okupantów wobec Polaków
- wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów
- wyjaśnia dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej
- wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego
- wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską
- wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

I okres

- umie sprostować wszystkim powyższym wymaganiom
- bierze udział w pozaszkolnych konkursach historycznych i osiąga w nich czołowe lokaty
- potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie
- ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych
- przedstawia historyczną genezę regionu
- wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu
- ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo „wielkiej”
- omawia genezę polskich symboli narodowych
- wyjaśnia pojęcia: emigracja, uchodźcy
- podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce
- wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery
- wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim
- przedstawia elementy historii kartografii
- wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej
- przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich
- określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej
- omawia dokument *Dagome iudex*
- ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława Chrobrego dla państwa polskiego
- porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego
- wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego
- przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie
- podaje przykłady różnych herbów rycerskich
- poprawnie posługuje się terminem: układ heliocentryczny
- wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół

II okres

- wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej
- wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego
- proponuje własne reformy w państwie oraz edukacji i wyjaśnia ich celowość
- wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej
- charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte
- ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje
- porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniem

- przedstawia różne metody walki o polskość
- opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej
- podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej
- przedstawia przebieg powstania warszawskiego
- wyjaśnia pojęcie: „suwerenność”
- wyjaśnia pojęcie: „żelazna kurtyna” oraz jego genezę
- charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej
- wymienia największe niemieckie obozy koncentracyjne
- wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: *Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!*
- opowiada o rywalizacji między Związkiem Sowieckim a Zachodem
- wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu